

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Szczecin, dnia 11 października 2023 r.

Poz. 5450

ROZSTRZYGNIECIE NADZORCZE NR P-1.4131.343.2023.K WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

z dnia 9 października 2023 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, poz. 572, poz. 1463, poz. 1688)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr XLVIII/286/2023 Rady Gminy Brzeźno z dnia 12 września 2023 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Brzeźno.

Uzasadnienie

W dniu 12 września 2023 r. Rada Gminy Brzeźno podjęła uchwałę Nr XLVIII/286/2023 w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Brzeźno. Do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wpłynęła ona w dniu 22 września 2023 r.

Materiałnoprawną podstawę podjęcia ww. uchwały stanowi art. 9a ust. 15 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej¹⁾, który stanowi, że Rada gminy określi, w drodze uchwały, tryb i sposób powoływania oraz odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego. Granice kompetencji w takim kształcie zostały nadane z dniem 22 czerwca 2023 r. na mocy ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw²⁾. Obowiązująca przed nowelizacją ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przyznawała radzie gminy szerszy zakres upoważnienia, albowiem obejmowało ono określenie nie tylko trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego, ale również szczegółowe warunki jego funkcjonowania. W aktualnie obowiązującym stanie prawnym, ustawodawca samodzielnie uregulował szereg kwestii dotyczących zespołu interdyscyplinarnego, w tym również warunki i zasady jego funkcjonowania. Nie uległy natomiast zasadniczej zmianie przepisy dotyczące składu zespołu interdyscyplinarnego, albowiem zarówno przed nowelizacją, jak i po niej w skład zespołu nieodmiennie wchodzi przedstawiciele:

- 1) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- 2) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 3) Policji;
- 4) oświaty;
- 5) ochrony zdrowia;
- 6) organizacji pozarządowych (art. 9a ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej). W myśl przepisów art. 9a ust. 3a-4 ustawy w skład zespołu wchodzi również odpowiednio przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową, kuratorzy

¹⁾ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.)

²⁾ Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 535).

sądowi. W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić także prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów niż określone w ust. 3-4, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej (art. 9a ust. 5 ustawy).

W świetle ww. regulacji, mając na względzie również kompetencję wynikającą z art. 9a ust. 15 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, uzasadniony pozostaje wniosek, że rada gminy podejmując uchwałę w oparciu o ostatnie ze wskazanych unormowań, winna określić tryb i sposób powoływania i odwoływania przedstawiciela każdego z podmiotów wymienionych w art. 9a ust. 3 i ust. 3a, kuratorów sądowych, a także prokuratorów oraz względnie przedstawicieli innych podmiotów niż określone w ust. 3-4, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Nie będzie natomiast odpowiadać granicom upoważnienia ustawowego uchwała, w której pominięty będzie sposób i tryb powołania czy odwołania przedstawiciela choćby jednego z podmiotów, które wchodzi obowiązkowo bądź fakultatywnie w skład zespołu interdyscyplinarnego. Z taką sytuacją mamy do czynienia na gruncie uchwały Nr XLVIII/286/2023 Rady Gminy Brzeźno. Analiza jej treści dowodzi, że Rada nie uregulowała trybu i sposobu powoływania do składu zespołu kuratorów sądowych.

Powyższe uchybienie, polegające na niewyczerpaniu delegacji ustawowej uznać należy za istotnie naruszające prawo. Dokonując oceny legalności takiego działania Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 21 maja 2014 r., sygn. akt III SA/Wr 134/14, stwierdził, że *Nieuregulowanie obowiązkowych elementów, wynikających z upoważnienia ustawowego stanowi bez wątpienia istotne naruszenie przepisów prawa, jak słusznie skonstatowała strona skarżąca. Należy podkreślić za organem nadzoru, iż wyrażona w art. 7 Konstytucji RP zasada działania przez organy władzy publicznej na podstawie i w granicach prawa, wymusza (między innymi) wypełnianie przez te organy własnej kompetencji do podejmowania uchwał w sposób kompletny, tzn. w pełnym zakresie i w ramach jednego aktu podejmowanego na podstawie konkretnego upoważnienia ustawowego.*

Ponadto, zauważać należy, że przepis art. 9a ust. 15 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej uprawnia organ stanowiący gminy do określenia wyłącznie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego, nie upoważnia natomiast do formułowania materialnych przesłanek odwołania członka zespołu interdyscyplinarnego z jego składu, jak uczyniła to Rada Gminy Brzeźno w § 3 ust. 1 pkt 4 przedmiotowego aktu, postanawiając, że: *Wójt Gminy odwołuje członka Zespołu na umotywowany wniosek przewodniczącego Zespołu w przypadku skazania członka Zespołu prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe.*

Jak wypowiedział się Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 1 czerwca 2022 r., sygn. akt III OSK 5134/21, *określenie przesłanek odwoływania członka zespołu interdyscyplinarnego nie mieści się w kategorii określenia warunków funkcjonowania zespołu ani też nie należy do trybu i sposobu odwoływania członka zespołu, a co za tym idzie przekracza zakres delegacji ustawowej określonej w art. 9a ust. 15 u.p.p.r. (tak też np. NSA w wyroku z 24 listopada 2021 r. sygn. akt III OSK 4190/21, wyrok NSA z 29 września 2021 r. sygn. akt III OSK 3964/21). Ustawodawca w art. 9a ust. 15 u.p.p.r. upoważnił radę gminy do ustalania trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania. Zakwestionowany w skardze kasacyjnej § 7 ust. 2 pkt 4, 5 oraz § 7 ust. 3 pkt 3 zaskarżonej uchwały dotyczył ustalenia w samej uchwale negatywnych przesłanek wykluczających zasiadanie w zespole interdyscyplinarnym. Nie jest to również zakres obejmujący "tryb" lub "sposób" odwoływania członków zespołu. Wykluczone jest w tym zakresie domniemywanie upoważnienia ustawowego do ustalania przesłanek uzasadniających odwoływanie członków zespołu interdyscyplinarnego. Skoro ustawa nie określa wymogów, jakim powinien odpowiadać członek zespołu interdyscyplinarnego, to nie jest to zakres materii uchwałodawczej do swobodnego uregulowania przez radę gminy.*

Dodatkowo, zauważyć należy, że w §2 ust. 2 uchwały Nr XLVIII/286/2023 Rada zawarła zapis, że: *Powołanie członków Zespołu odbywa się na podstawie porozumień zawartych przez Wójta Gminy Brzeźno z podmiotami, o których mowa w art. 9 ust. 3, 3a lub 5 ustawy (...).*

Tymczasem, w skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele podmiotów wskazanych w art. 9a ust. 3, 3a, 4 oraz mogą wchodzić podmioty wymienione w ust. 5. Zatem organ stanowiący Gminy Brzeźno oprócz błędnego przywołania art. 9 zamiast 9a, przesądził, że w skład Zespołu mogą zostać powołane zamiennie podmioty wymienione w jego ust. 3 i 3a lub wskazane w ust. 5 cyt. ustawy.

W tym stanie rzeczy, wobec przedstawionej w niniejszym rozstrzygnięciu argumentacji, stwierdzenie nieważności uchwały Nr XLVIII/286/2023 Rady Gminy Brzeźno z dnia 12 września 2023 r. w sprawie trybu

i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Brzeżno, jest konieczne i w pełni uzasadnione.

Rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie. Skargę wnosi się do Sądu za pośrednictwem Wojewody Zachodniopomorskiego w terminie 30 dni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia.

z up. Wojewody Zachodniopomorskiego

Mateusz Wagemann
II Wicewojewoda Zachodniopomorski